

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 61. Querelæ circa bona Abbatiae ad S. Udalricum, aliisque Ecclesiis erepta compositæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

Sæc. XVII. A. C. 1629. Senatus Deputatis rationem scripto-
 tenus reddere teneantur, ita tamen
 ut ad hunc actum diei & loci designa-
 tio impostera Capitulo & Senatu
 alternis vicibus competat, nunc vero
 a Capitulo initium fiat. Ex his autem
 redditibus Curatores deinceps pro bini
 Altaribus sanctæ Crucis & S. Michaelis,
 necnon pro Cathedra cereos, orna-
 amenta, mappas, hostias, vinum tantum
 ad oblationes quam communionem
 aliaque Parochialibus oneribus annexis
 subministrare, & ad duodecim Aposto-
 los in Choro, & ad crates consecratas
 tempore luminaria suppeditare tenean-
 tur, sique quædam detrita reficienda
 vel consicienda sint, tempore annuæ
 computationis præfati Deputati de
 inter se amice conferant, si vero inter
 convenire nequirent, jus decidendi Ep-
 scopo salvum servetur: hujus tamen
 Ecclesiæ æque ac altarium Curatores
 graviores non faciant expensas, quæ
 hujus Ecclesiæ vires ac redditus absque
 Capituli damno vel imminutione fieri
 possent.

§. LXI.

*Querelæ circa bona Abbatiæ ad
 Udalicum, aliisque Ecclesiis
 erepta compositæ.*

Postquam Imperialis Abbatiae ad S. Szec. XVII. Udalicum Deputati comparuerant, A. C. 1629.

nullo negotio usurpatae Ecclesiae ac domuum obtentus a Lutheranis prolatos refellebant, cum hi falsis inniterentur fundamentis, scilicet, quod eorum Ecclesia in urbis fundo fuerit aedificata, cunctaque quae ab Ecclesiarum Administrato-ribus ex collectis fidelium eleemosynis fuerunt erecta, in ipsos cum jure domini, ac proprietatis transferint: Praeterea Deputati ex vetustissimis antiquissimae hujus Abbatiae monumentis demonstra- tum ibant, quod in eo fundo, ubi haec Ecclesia sita est, olim caemeterium proin locus sacer fuerit, atque illius aevi Abbas nomine Joannes de Hochen-stein anno 1458. aream versus plateam muro cinxerit, ac ibidem in usum Mo- nasterii Ecclesiam suis sumptibus con- struxerit, ibidemque semper usque ad annum 1537. quo Clerus a Lutheranis urbe fuit expulsus, Catholicae fidei exercitia & Conciones fuerint habitae, ac propterea idem Abbas novae hujus Ecclesiae frontispicio non Curatorum, sed Monasterii insignia depingi jusserit; & anno 1450. Abbas Melchior ex mera benevolentia Curatoribus ad eorum pre- ces horologii indicem exterius appo- nere indulserit: unde nullum Curato- ribus Lutheranis in hanc Ecclesiam jus

Document.
ex Archiv.
Abbat. S.
Udalr. &
S. Georg.
Conventa
rest. de an-
no 1629.

Sæc. XVII. competere possit, eo nomine, quod
 A. C. 1629. illis fuerit ædificata, & restaurata
 cum eo tempore Catholici non ex pro-
 prio ære, sed ex fundatis fabricæ Ec-
 clesiasticæ redditibus hanc Ecclesiam e-
 rexerint, ac concedentibus illius æri
 Abbatibus restaurarint, nec etiam Ma-
 gistratus A catholicis hanc Ecclesiam
 Lutheranis concedere potuerit, cum
 is in illam, utpote quæ jam ab anno
 1458. res sacra fuit, nec proprietatis
 nec possessionis jus habuerit, semper
 que Abbates ac præcipue Jacobus Köp-
 plinus aduersus hanc usurpationem re-
 clamarint, atque in signum notorium
 retentæ possessionis claves ad hanc Ec-
 clesiam retinuerint, sibi liberum ad eam
 aditum reseruarint, & Carolus V. ce-
 terique succedentes Imperatores Ab-
 batiam circa omnia sua ædificia, præ-
 cipue hanc Ecclesiam nullatenus esse
 turbendam præceperint.

Plura alia in defensionem sui juris
 ac domini proferebant hujus Abbatis
 Deputati: quocirca R. R. P. P. Bernar-
 dus Körtfelder Prior & Carolus Stem-
 pel Cellarius necnon Georgius Wol-
 farth Cancellarius ab Episcopalis Sub-
 delegatis petierunt. I. Ecclesiæ Pa-
 rochialis administrationem, Auditio-
 rium unacum annexo Sacello, cæmete-
 rio, Prædicantis domo, & hortum, cete-
 raque

raque muris cincta restitui, necnon jus Sæc. XVII.
 Patronatus ad quoddam Beneficium in A. C. 1629.
 Ecclesia S. Ursulæ, præter Ruechinam
 & Hautfeterensem fundationes reddi.
 II. Postularunt, ut Ecclesiæ hujus Mi-
 nistris post obtentum hoc Privilegium
 immunitas conservetur, lisque cir-
 ca piscinam dirimatur, ac demum Ec-
 clesia ad S. Leonardum prope Gögin-
 ganam portam in pristinum Statum re-
 ponatur. Perceptis his Episcopales
 Subdelegati cum Urbis Augustanæ De-
 putatis convenere, ut Ecclesiæ proven-
 tus, eorumque administratio a Luthe-
 ranis ad Abbatiam transferatur, om-
 nia sive ædificata sive non ædificata
 muris cincta Ecclesiæ ad S. Udalricum,
 ad quam antea spectabant, restituan-
 tur: circa Curatores cuncta disponan-
 tur, uti supra de Ecclesia Cathedrali
 dispositum fuit, iidem Curatores ædi-
 tium Parochialem alere necnon Ma-
 gistratui, a quo constituendi, expensa-
 rum & reddituum rationem accersito
 Abbate reddere, eique petenti compu-
 tationis factæ exemplar tradere tenean-
 tur, de ceteris autem præcipue præ-
 fatis fundationibus amica fiat compo-
 sitio, quæ si secuta non fuerit, senten-
 tiam pronuntiandi jus Episcopo tan-
 quam loci Ordinario reservatum sit. Se-
 natus autem loco domus ad S. Ursulam
 ducen-

Sæc. XVII. ducentos florenos numeret, ac confer-
 A.C. 1629. tiat, ut Monasterium suo tempore do-
 mum eidem contiguam, in ambitu cir-
 citer ducentorum pedum emere valeat.

Postulabat insuper nomine Abbatis
 ad S. Georgium R. P. Udalricus Ste-
 pich restitui Sacellum S. Michaelis
 Lutheranam Ecclesiam conversum
 necnon Prædicantis & æditui domum
 cæmeterium aliaque loca muris cincta
 utpote antiquo jure præfatæ Abbatis
 propria; necnon proventus a Curatori-
 bus perceptos, ac trecentos quinquaginta
 florenos ad campanam extortos
 unacum Hörwartensis foundationis re-
 ditibus: Petebant quoque erectum a
 Præcone lavatorium destrui, pactum
 que cum Curatoribus S. Wolfgangi an-
 no 1479. erectum servari. Percepti
 hisce querelis inter Deputatos Episco-
 pales & Senatum convenit, ut omnia
 petita ædificia, redditus, campana, ce-
 teraque omnia restituantur, circa Hör-
 wartensem foundationem idem sancitum
 quod antea de Hausteterensi, servatum
 tamen pacto de anno 1479. proin quatuor
 annis Abbatis decem floreni a Curatoribus
 ad S. Wolfgangum pendantur
 cetera autem Episcopo decernenda reli-
 quantur. Postea Nobilis Gynæcei a
 S. Stephanum Deputati petebant, ut
 Ornatus ex Parochia & Ecclesia ablati
 tus

tus, Pedum & Parochialia jura, nec- Sæc. XVII.
 non ædes in Abbatix fundo ædificatæ A. C. 1629.
 restituantur. Ad hæc decretum, duos
 Calices adhuc existentes, necnon præ-
 fatam domum esse restituendam, circa
 Curatorum vero proventus antea con-
 ventis standum.

Ecclesix autem Collegiatæ ad S.
 Mauritium Deputati exponebant, quod
 eorum Ecclesia Officinis & ædificiis
 circum erectis profanata, atque veteri
 choro, duobus Sacellis, cæmeterio, &
 area ante Ecclesiam, ubi nunc domus
 frumentaria exstat, fuerit spoliata,
 necnon in ejus fundo Auditorium Aca-
 tholicum, Prædicantis & æditui ædes
 erectæ, fabricæ proventus ad S. An-
 nam translati, redditus pro lampade
 perpetuo ardente contra pacta dene-
 gati, documenta circa Collegiatæ ju-
 ra, necnon jura Patronatus super Ca-
 pellaniam Xenodochii ad S. Antonium
 eis injuste ablata fuerint, prædictum-
 que jus excluso Capitulo a Lutheranis
 usurpatum. Discussis hisce querelis
 conventum est, omnes hæc officinas
 Ecclesix Collegiatæ sumptibus circa
 festum S. Michaelis anni sequentis
 destruendas esse, atque Ecclesix spa-
 tium una ex parte pedum sexdecim,
 ex altera octodecim pedum amplum
 relinquatur, ita ut Canonici in hoc
 spatio

Sæc. XVII. spatio aut ædificare, aut hunc locum
 A.C. 1629. positis limitibus circumscribere, libere
 valeant, eisque octoginta pedum spatium
 tium versus domum textoriam pro nova
 va Sacristia esset cedendum, permit-
 tendumque, ut a Laurentiana area usque
 que ad turrin locum sexdecim pedibus
 latum emere possint: reddendi quoque
 forent Fabricæ proventus: Domus
 vero frumentariam utpote Magistratus
 ære erectam in pristino loco esse ser-
 vandam, decisum est, ita tamen, ut
 deinceps, nec longior, nec altior ne-
 latior erigi valeat. Pollicebatur etiam
 Senatus, se in compensationem lætio-
 nis ob varias domos duo florenorum
 millia, & ex fabricæ proventibus cen-
 tum florenos quotannis unacum deci-
 mis majoribus ex prædio Inferioris
 Maittingæ daturum. Decretum demum
 que, documenta, quæ exstant, & Fa-
 bricæ proventus esse reddendos Ec-
 clesiæ Collegiatæ, atque a Curatori-
 bus necessaria esse præstanda: circa
 lampadem vero decisio Episcopo relicta
 est: cetera autem ad aliam tractatio-
 nem fuere remissa. Porro utrinque
 conventa a Cæsare fuere confirmata
 & postea tam Episcopi quam Senatus
 chirographo ac sigillis die vigesima
 primo Novembris munita. Insuper Se-
 natus obtenta Cæsaris confirmatione
 pollice-

Sæc. XVII.
A. C. 1629.

pollicebatur, quod non modo plenam
omnium hucusque decretorum resti-
tutionem Episcopo facere, sed etiam
Ecclesiam sanctæ Annæ, & Templum
Fratrum Minorum sub promissa refer-
vatione, prout Episcopus Bartholomæo
Eilelin Carmelitarum Provinciali &
Magistro Joanni Hugolino Knauff Con-
ventualium S. Francisci Regenti ad S.
Mariam de Maiiungem scriptotenus
declarasset, pro restituendæ Catholicæ
fidei exercitio ad proximum S. Catha-
rinæ festum reddere, & necessarios
sumptus ad reparandas has ædes ex
utriusque Ecclesiæ proventibus usque
ad proximam summi Pontificis deci-
sionem suppeditare velit: His pactis
subscripti legebantur Zacharias Furten-
bach Ecclesiæ Cathedralis Decanus,
Joannes Conradus de Neuhausen Scho-
lasticus, Mathæus Wanner Cancellar-
ius, David Welfer, Constantinus Im-
hoff, Leonardus Weinhardt, Jacob
Retter, & Joannes Christophorus Wa-
guer Doctores.

Cum autem præfati duo Religiosi
sua quoque Monasteria restitui peterent,
Senatus Deputati exposuere, quod
præprimis Carmelitæ ante expulsam
Clerum, pacemque Religiosam huiati
Xenodochio redditus suos pactæ ad dies
vitæ censu cesserint, ac Monasterium,
Eccle-

Sæc. XVII. Ecclesiamque deseruerint, idemque
A. C. 1629. fecerint Fratres Conventuales: nunc
 vero ex publico Urbis ærario in Monasterio ad S. Annam Gymnasium erectum, & in illud Fratrum Minorum Nosocomium seu præbenda S. Jacobi bona fide fuerit translata, modo autem ejusmodi innovatio haud ulterius fieri posset, hinc Senatus Carmelitarum Monasterium & Ecclesiam ceteraque omnia, excepta Gymnasii Bibliotheca, fornice, & Præfecti Urbani æde, restituit, Fratribus vero Minoribus Ecclesiam, promissa officinarum & æditum domus demolitione, atrium portæ vicinum cessit, adeo, ut obstructa altera parte Religiosi a Præbendis segregati in suo Monasterio commode degere valeant, pro reservatis autem ædificiis aliis Senatus Carmelitarum in compensationem centum florenos & Fratribus Conventualibus annuos ducentos quinquaginta in recognitionem dare promisit: Quoniam vero tam Carmelitæ quam Conventuales, eorumque legitimam transigendi facultatem a suis Præpositis Generalibus nondum accepissent, Senatus promissum nequaquam in perpetuum, sed duntaxat ad sex vel novem annos acceptare voluerunt, aliunde vero ex Cæsaris præscripto Senatus duntaxat jurisdictionem Episcoporum rursum

rursus vindicare iussus esset, ambo au-
 tem Monasteria a jurisdictione Episcopi
 exempta fuerint, hinc utrinque deci-
 sum est, hanc causam pro tunc, *sine*
tamen cujusque partis præjudicio esse su-
 spendendam, ejusque decisionem ad
 Papam esse remittendam, hancque in-
 rem tam Carmelitis quam Conventua-
 libus Rimus Episcopus Henricus scri-
 ptum dedit testimonium, quod etiam
 præfati tam Episcopi, quam Senatus
 Deputati die vigesima prima ejusdem
 Mensis suo firmarunt chirographo ac
 sigillo.

Sæc. XVII.
 A. C. 1629.

§. LXII.

Belli Mantuani continuatio.

Dum in Germania Catholicam Dei
 Ecclesiam ab hæresis sæce expur-
 gandi sollicitudo fervebat, interim bel-
 lum rei Catholicæ longe perniciosissi-
 mum pro unius Ducatus possessione in
 Italia totis viribus promovebatur: Vix
 enim in Galliis innotuerat Uxellii agmen
 a Sabaudis ad internecionem deletum,
 & Casalim ab Hispanis obsessam, mox
 Richelius Cardinalis Caroli Nivernii
 jura armis tuenda, Sabaudi vero au-
 daciam vel vi vel auro expugnandam
 pronuntiabat, incassum pacem suaden-
 tibus Regina, Berullo Cardinale, &

Priorat.
Hist. de
Ferd. II.
part. 1.
pag. 244.
Khevenh.
Annal. Ferd.
t. II. p. 610.
Vassor Hist.
de Louis
tom. 6. l. 26.
Nan. Hist.
Venet. l. 7.

Hist. Eccles. Tom. LIX.

P

Ma-